Dosarul nr. 21r-1048/23 Prima instanță : Judecătoria Orhei, sediul Central
1-22169900-02-21r-28042023 Judecător : Veaceslav Caragia

D E C I Z I E
În numele Legii
(dispozitiv)

14 decembrie 2023 municipiul Chișinău
Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența sa:
Președintele ședinței de judecată Iurie Iordan
Judecătorii Elena Cojocari și Marcel Juganari
Cu participarea:
Procurorului Radu Sâli
Avocatului Tatiana Tampei
Condamnatului (*prin teleconferință*) Alexandr Barschii
Translatorului Natalia Crasnoiarova

judecând în ședința de judecată publică, în ordine de recurs, recursul condamnatului Barschii Alexandr, împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 28 februarie 2023, la cererea condamnatului Barschii Alexandr privind aplicarea actului de amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În conformitate cu prevederile art. 469 - 471 Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, -

D E C I D E:

Respinge ca nefondat recursul condamnatului Barschii Alexandr și menține fără modificări încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 28 februarie 2023, privindu-l pe Barschii Alexandr.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Judecător Iurie Iordan

judecător Elena Cojocari

judecător Marcel Juganari

Dosarul nr. 21r-1048/23 Prima instanță : Judecătoria Orhei, sediul Central
1-22169900-02-21r-28042023 Judecător : Veaceslav Caragia

D E C I Z I E
În numele Legii

14 decembrie 2023 municipiul Chișinău
Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența sa:
Președintele ședinței de judecată Iurie Iordan
Judecătorii Elena Cojocari și Marcel Juganari
Cu participarea:
Procurorului Radu Sâli
Avocatului Tatiana Tampei
Condamnatului (*prin teleconferință*) Alexandr Barschii
Translatorului Natalia Crasnoiarova

judecând în ședința de judecată publică, în ordine de recurs, recursul condamnatului Barschii Alexandr, împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 28 februarie 2023, la cererea condamnatului Barschii Alexandr privind aplicarea actului de amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Termenul de examinare a cauzei:
-primei instanțe de la data de 21.11.2022 până la data de 28.02.2023;
-instanța de recurs de la data de 28.04.2023 până la data de– 14.12.2023;
Procedura de citare legală a fost executată

Verificând legalitatea hotărârii atacate, pe baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,-

C O N S T A T Ă:

1. La 21 noiembrie 2022, în cadrul Judecătoriei Orhei, sediul Central, a parvenit spre examinare, conform competenței, cererea condamnatului Barschii Alexandr

*****, privind aplicarea prevederilor Legii 243/2021, cu privire la amnistie, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova..

2. *Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 28 februarie 2023*, s-a respins ca neîntemeiată, cererea condamnatului Barschii Alexandr cu privire la aplicarea actului de amnistie în baza Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021 în privința acestuia.

3. *Nefiind de acord cu hotărârea nominalizată, recurs a declarat condamnatul Barschii Alexandr* prin care solicită admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 28 februarie 2023, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă cererea condamnatului Barschii Alexandr privind aplicarea în privința acestuia a prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2022 în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței a RM.

În motivarea recursului a invocat că, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii.

Afirmă recurentul că fișa de evaluare a riscului de recidivă în privința lui Barschii Alexandr este una neclară, la fel nu au fost prezentate careva dovezi referitor la faptul caracterizării negative a lui Barschii Alexandr. De altfel, în prezenta speță factorii criminogeni indicați în fișă sunt subiectivi.

Consideră că instanța de fond la adoptarea hotărârii a emis şi expus concluzii neclare, incomplete, incerte tară a se arăta o apreciere argumentelor invocate de Barschii Alexandr, ceea ce constituie o nemotivare a hotărârii, iar nemotivarea hotărârii, prin prisma practicii CEDO se echivalează cu neexaminarea fondului cauzei.

Menționează că, soluția instanței de fond nu se bazează pe anumite probe cercetate în cadrul examinării cauzei date or, din încheierea contestată se atestă că instanța de judecată nu a reținut la adoptarea soluției în speță anumite înscrisuri, respectiv din procesul-verbal al ședinței de judecată nu rezultă cercetarea probelor care să fie apreciate pro sau contra la soluționarea posibilității aplicării Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței RM nr. 243 din 24.12.2021 în privința lui Barschii Alexandr.

4. Procedura citării legale executată.

În ședința instanței de recurs avocatul Tampei Tatiana în numele condamnatului Barschii Alexandr și condamnatul au susținut recursul declarat solicitând admiterea acestuia în temeiul motivelor invocate.

Procurorul Radu Sâli a solicitat respingerea recursului înaintat cu menținerea încheierii contestate.

Reprezentantul Instituției Penitenciare nr. 18 Brăneşti fiind legal citați în ședința instanței de recurs nu s-au prezentat, nu au comunicat motivele neprezentării, nu au solicitat examinarea cauzei în lipsa acestora.

Astfel, Colegiul Penal a dispus examinarea cauzei în lipsa reprezentantului Penitenciarului nr.18 Brănești nefiind încălcat în cazul dat dreptul la un proces echitabil, or potrivit art.447 alin.(1) Cod de procedură penală, Judecarea recursului se face cu citarea procurorului, avocatului și celorlalte părți. Participarea procurorului și a avocatului în ședința instanței de recurs este obligatorie. Neprezentarea inculpatului, părții vătămate, părții civile și părții civilmente responsabile legal citate, precum și a reprezentanților lor nu împiedică examinarea recursului, însă dacă este necesar, instanța de recurs poate recunoaște prezența lor obligatorie, informându-i despre aceasta.

5. Colegiul penal, audiind participanții la proces, examinând materialele cauzei, consideră recursul condamnatului Barschii Alexandr, împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 28 februarie 2023 nefondat şi pasibil de a fi respins, reieşind din următoarele considerente.

6. În prim plan, Colegiul Penal ține să menționeze faptul că prin Legea nr. 245 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional) au survenit modificări la art. 447-449 Cod de procedură penală.

Iar potrivit art. V alin. (1) și (2) al Legii nr. 245 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional) publicată în Monitorul Oficial al R. Moldova, 325-327/579 la 22.08.2023, alin. (1) stipulează că *„Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”,* iar alin.(2) prevede că *„La data intrării în vigoare a prezentei legi, recursurile declarate în cauzele penale şi contravenționale pentru care au fost stabilite data şedinţei de judecată se examinează conform procedurii de până la intrarea în vigoare a prezentei legi.”*

Respectiv potrivit art.3 Codul de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească. Legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile ei, în perioada de tranziție la o nouă lege procesuală penală, *pot rămâne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă. Caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă*.

Potrivit dispozițiilor finale și tranzitorii a Legii nr.245 din 31.07.2023, art. V alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentei legi, recursurile declarate în cauzele penale şi contravenționale pentru care au fost stabilite data ședinței de judecată *se examinează conform procedurii de până la intrarea în vigoare a prezentei legi.*

7. Conform art. 437 alin.(1), pct. 4) Codul de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.*

Potrivit art. 448 alin.(1) Codul de procedură penală, *judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs*.

În conformitate cu art.449 Codul de procedură penală, *judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat; recursul este depus peste termen; recursul este inadmisibil; admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, şi ia una din următoarele soluții: dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod, rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător.*

Subsecvent normei citate, instanța de recurs, în conformitate cu prevederile art. 449 alin.(1) lit. a) Cod procedură penală, *judecând recursul, instanța respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.*

Conform art.469 Codul de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărîri, şi anume: 1) liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen (art.91 din Codul penal); 2) înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă (art.92 din Codul penal); 3) liberarea de la executarea pedepsei penale a persoanelor grav bolnave (art.95 din Codul penal); 4) amînarea executării pedepsei pentru femeile gravide şi persoanele care au copii în vîrstă de pînă la 8 ani (art.96 din Codul penal), anularea amînării executării pedepsei de către acestea, liberarea lor de pedeapsă, înlocuirea pedepsei sau trimiterea pentru executare a pedepsei neexecutate; 5) reabilitarea judecătorească (art.472^2 din Codul penal); 6) schimbarea categoriei penitenciarului (art.72 din Codul penal); 7) înlocuirea amenzii cu muncă neremunerată în folosul comunității sau închisoare (art.64 din Codul penal); 8) înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu închisoare (art.67 din Codul penal); 9) anularea condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei sau, după caz, a liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen, cu trimiterea condamnatului pentru executarea pedepsei neexecutate (art.90 şi 91 din Codul penal); 10) căutarea persoanelor condamnate care se ascund de organele care pun în executare pedeapsa; 11) executarea sentinței în cazul existenței altor hotărîri neexecutate, dacă aceasta nu a fost soluționată la adoptarea ultimei hotărîri; 12) computarea arestării preventive sau a arestării la domiciliu, dacă aceasta nu a fost soluționată la adoptarea hotărîrii de condamnare; 13) prelungirea, schimbarea sau încetarea aplicării măsurii de constrîngere cu caracter medical alienaţilor (art.101 din Codul penal); 13^1) internarea forţată într-o instituţie ftiziopneumologică (art.96^1 din Codul penal); 14)

liberarea de pedeapsă sau uşurarea pedepsei în temeiul adoptării unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea, în alt mod, a situaţiei (art.10 şi 10^1 din Codul penal), precum şi excluderii din hotărîrea de condamnare a unor capete de acuzare dacă persoana condamnată a fost extrădată; ***15) liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerea executării pedepsei (art.295 din Codul de executare);*** 16) liberarea de executare a pedepsei în legătură cu expirarea termenelor de prescripție ale executării sentinței de condamnare (art.97 din Codul penal); 17) explicarea suspiciunilor sau neclarităților care apar la punerea în executare a pedepselor; 17^1) constatarea condițiilor de detenție a condamnaților; 18) alte chestiuni prevăzute de lege care apar în procesul executării pedepselor de către condamnați

Potrivit art. 471 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, care stabilește că, ” (1) Chestiunile specificate la art. 469 alin.(1) pct.5), 11) şi 14) se soluționează de către judecătorii instanței de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art.469 alin.(1) se soluționează de către judecătorul de instrucție la demersul instituției care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituției care pune în executare pedeapsa. …. (2) Temei pentru examinarea chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4) – 7), 11), 12), 14) - 16) şi 18) poate servi şi cererea condamnatului …”

8. Potrivit materialelor cauzei, Colegiul penal reține că potrivit procesului-verbal de reținere din 17.06.2022, Barschii Alexandr ***** a fost reținut de facto la 17.06.2022, ora 11.30 min.

Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 17.07.2020, Barschii Alexandr ***** a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, art.186 alin.(2) lit.c), d) Cod Penal și art. 287 alin.(1) Cod penal și în baza acestei legi, fiindu-i stabilită pedeapsa după cum urmează: - art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod Penal, stabilindu-i pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1(unu) ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, - art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod Penal, stabilindu-i pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1(unu) ani , cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, -art.287 alin.(1) Cod Penal, stabilindu-i pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Conform art. 84 alin.(1) Cod penal, pentru cumul parțial al pedepselor aplicate, se stabilește lui Barschii Alexandr pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani 2 (doi) luni cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Măsura preventivă până la intrarea sentinței în vigoare și întru asigurarea executării sentinței se aplică arestul preventiv, calculându-se din momentul reținerii cu menținerea măsurilor de căutare conform dosarului de căutare. Termenul executării pedepsei cu închisoarea începe

din momentul reținerii lui Barschii Alexandr.

Prin decizia Curții de Apel din 07.09.2021, a fost menținută fără modificări sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 17.07.2020.

Potrivit Fișei de evaluare a riscului de recidivă din 10.11.2022, condamnatul Barschii Alexandr reprezintă un risc de recidivă ”ridicat”.

Mai mult, potrivit Raportului de evaluare din 29.09.2022 se atestă că, condamnatul Barschii Alexandr are un comportament ”negativ”.

Potrivit dosarului personal al condamnatului Barschii Alexandr, s-a adresat la comisia penitenciarului nr. 18 Brănești, cu o cerere privind posibilitatea aplicării în privința sa a actului de amnistie în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021.

În cadrul ședinței din data de 15.11.2022, Comisia specială a Penitenciarului nr. 18 Brănești al ANP a constatat că, condamnatul Barschii Alexandr Ion *se caracterizează negativ, şi riscul de recidivă este ridicat* prin urmare fiind refuzată propunerea de aplicare față de condamnatul Barschii Alexandr a prevederilor Legii privind amnistia din 24.12.2021, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova

9. Potrivit art. 107 Cod penal (1) Amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. (2) Amnistia nu are efecte asupra măsurilor de siguranță şi asupra drepturilor persoanei vătămate. (3) Amnistia nu se aplică în cazul săvârşirii de infracțiuni prevăzute la art. 166^1 alin. (2)–(4), precum şi persoanelor care au săvârşit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art. 171–175/1, 201, 206, 208, 208^1 şi 208^2.

Potrivit art. 272 alin.(1) Codul de executare, în cazul amnistiei, în temeiul art.107 din Codul penal, care liberează condamnatul de executarea în continuare a pedepsei, fie reduce pedeapsa sau o comută, instituțiile şi organele care asigură executarea categoriei respective de pedeapsă examinează aplicabilitatea actului de clemență fiecărui condamnat şi, după caz, cu acordul condamnatului, înaintează un demers instanței de judecată competente conform art.470 Cod de procedură penală. La demers se anexează dosarul personal al condamnatului, dovezile motivelor de fapt şi de drept invocate. Demersul se judecă în condițiile Codului de procedură penală.

În sensul prevederilor legale enunțate, *amnistia* reprezintă o cauză care stinge raportul penal de conflict sub aspectul pedepsei, ce constă în actul de clemență al legiuitorului care, din rațiuni de politică penală sau socială, renunță la dreptul de a aplica sancțiuni de drept penal persoanelor care au comis anumite infracțiuni.

Justificarea aplicării unui act de clemență, cum este amnistia, prin care persoanele, ce au comis infracțiuni, sunt liberate de răspundere şi pedeapsă penală, necesită evaluarea unui şir de factori cum ar fi: impactul pe care îl va produce asupra societății, componențele de infracțiune şi categoriile de persoane în privința

cărora urmează să se extindă actul dat, structura populației penitenciare, efectul pe care îl va produce asupra numărului populației penitenciare, frecvența aplicării unor asemenea acte şi raționalitatea aplicării actului respectiv la momentul dat.

10. La data de 24 decembrie 2021 a fost adoptată şi la 31 decembrie 2021, a intrat în vigoare Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova

Conform prevederilor art. 1 alin. (1), (4) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova ” (1) Prezenta lege se aplică condiționat şi exclusiv persoanelor bănuite, învinuite şi inculpate, precum şi persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă şi sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.2–5, 7, 8.

(2) *Aplicarea amnistiei față de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate (în continuare – comisii speciale), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa, din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor, ai Inspectoratului National de Probațiune, precum şi din experți psihologi judiciari atestați. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției şi activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției*.

(3) În temeiul deciziilor comisiei speciale, instituția care pune în executare pedeapsa inițiază demersurile către instanțele de judecată competente privind aplicarea prevederilor prezentei legi.

(4) Aplicarea amnistiei față de persoanele bănuite, învinuite se decide de procuror, la faza de urmărire penală, iar față de persoanele inculpate care cad sub incidența art.2 alin.(4) – de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei.

(5) Persoana bănuită, învinuită poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanța de judecată privind examinarea posibilității aplicării amnistiei doar dacă a fost refuzată de procuror.

(6) *Persoana condamnată poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanța de judecată privind examinarea posibilității aplicării amnistiei doar dacă a fost refuzată de comisia specială*.”

În acest context, Colegiul penal relevă că instanța de fond justificat a constatat că prevederile enunțate ale Codului de procedură penală permit condamnatului să înainteze instanței de judecată cererea prin care solicită aplicarea actului de amnistie față de el.

În același timp, se constată că, prevederile Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, se pot aplica persoanelor, în privința cărora

sentința de condamnare a devenit irevocabilă, până la data de 24.12.2021.
11. Prin urmare, Colegiul penal constată că aplicabile în acest caz sunt prevederile Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă şi sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.2–5, 7, 8, or s-a constatat cu certitudine faptul că în privința condamnatei, a fost stabilit *risc de recidivă „ridicat”, și este caracterizată negativ* astfel, aceasta nu întrunește cerințele art. 1 alin. (1) din Legea privind amnistia, pentru aplicarea actului de amnistie.

Raportând dispozițiile normelor sus-citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția judecătorului de instrucție prin prisma pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul penal apreciază concluzia instanței de fond ca fiind una corectă.

Colegiul penal relevă că, amnistia reprezintă, în sine o cauză reală de excludere a răspunderii penale, având ca efecte cu privire la toți participanții la săvârșirea infracțiunii, însă, deoarece aceasta este incidentă *in rem*, și nu *in personam*, consecințele pot surveni numai dacă sunt îndeplinite anumite condiții personale, iar, prin intermediul prevederilor art. 1 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, legiuitorul indică expres condițiile fără respectarea cărora nu poate fi pusă spre examinare cererea şi anume: *prezentarea dovezilor despre caracteristica pozitivă pe parcursul executării pedepsei, raportul evaluării psihologice că condamnatul care urmează a fi amnistiat prezintă un risc de recidivă mediu sau redus, or întrunirea acestor condiții urmează a fi stabilită prioritar de către comisia specială, instituită, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa.*

Cu referire la *primul aspect* prevăzut de legiuitor, instanța de recurs remarcă, că constatarea comportamentului pozitiv pe parcursul executării pedepsei penale se desprind ca urmare a resocializării penitenciare a condamnatului, reprezentând, per ansamblu un proces complex, care constă în activitățile socio-educative desfășurate de personalul penitenciar prin intermediul unui complex de măsuri cu caracter educativ, juridic, social, organizatoric, psihopedagogic etc., activități ce sunt aplicate în scopul modificării sistemului lui de valori antisociale având ca scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum şi prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnați, cât şi de către alte persoane, numărul de stimulări pe perioada detenției, numărul sancțiunilor disciplinare, numărul de participări în activitățile educative în cadrul penitenciarului, caracteristica din partea membrilor de familie, cunoscuți, rude și prieteni, numărul condamnărilor, situația familială, predispoziția deținutului de a repara prejudiciul

moral și material.

Cât privește *cel de-al doilea aspect* prevăzut de legiuitor privind evaluarea psihologică a condamnatului în scopul stabilirii riscului de recidivă, urmează a fi supuse aprecierii prevederile Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, care la pct. 53, 55, 57 stabilesc că, psihologul din cadrul instituției penitenciare, urmare parvenirii listei persoanelor care se încadrează în prevederile art. 4, 5, 7 sau 8 din Legea nr. 243/2021, în cel mult 10 zile lucrătoare pentru fiecare 10 condamnați, va realiza evaluarea psihologică a acestor persoane în conformitate cu metodologia și fișa de evaluare a riscului de recidivă prevăzute la anexa nr. 6. Rezultatele evaluării riscului de recidivă se prezintă condamnatului pentru informare, fapt consemnat în fișa de evaluare a riscului de recidivă. Fișa de evaluare a riscului de recidivă se prezintă și se argumentează de către psiholog sau consilierul de probațiune în cadrul ședinței comisiei speciale pentru fiecare condamnat în parte.

Conform anexei nr. 6 al Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, rezultă că, prin „risc ridicat de recidivă” se înțelege predominarea factorilor criminogeni ce condiționează o recădere infracțională; „risc mediu de recidivă” – prezența redusă a factorilor criminogeni ce condiționează săvârșirea unei noi infracțiuni, dar prematură pentru diminuarea comportamentelor negative viitoare; „risc redus de recidivă” – prezența redusă sau lipsa factorilor criminogeni ce condiționează săvârșirea unei noi infracțiuni și duc la încetarea comportamentelor negative viitoare.

Potrivit anexei nr. 7 al Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, rezultă trei categorii a nivelului de recidivă și anume, „scăzut”, „mediu”, „sporit”.

Aici, instanța de recurs învederează că, evaluarea psihologică a condamnatului trebuie să aibă o desfășurare logică, pornind de la identificarea antecedentelor persoanei, vizând atât informații privitoare la condamnările anterioare, cât și la istoria comportamentală a celui evaluat. Urmează identificarea comportamentului infracțional și circumstanțele în care acesta s-a produs: starea condamnatului până la săvârșirea infracțiunii (vârsta, circumstanțele, acțiunile, gândurile etc.); evaluarea proprie a infracțiunii săvârșite de către condamnat (recunoaște sau nu vina); analiza alternativelor comportamentului infracțional și de ce nu au fost folosite; studierea sferei etico-morale (i-a fost greu să ia decizia, cât de ușor a luat-o, dileme morale), precum și consecințele comportamentului acestuia. În evaluarea personalității condamnatului, este necesar a stabili dacă factorii de risc persistă în continuare.

12. Instanța de recurs apreciază ca fiind irelevante argumentele recurentului cu referire la faptul că, Barschii Alexandr depune tot efortul pentru a se reintegra în

societate și pentru a fi caracterizat pozitiv, întrucât, din materialele cauzei rezultă contrariul celor invocate.

Aici, urmează de a reitera faptul că, prin prisma condiției obligatorii privind evaluarea psihologică a condamnatului în scopul stabilirii riscului de recidivă, se atestă predominarea factorilor criminogeni ce condiționează o recădere infracțională, manifestați prin: lipsa calificării profesionale, anterior condamnat, infracțiunii similare la intervale scurte de timp, lipsa unui loc de muncă stabil, risc de recădere în comportamente adictive (drog), nu participa la activități obligatorii stabilite conform planului individual.

Mai mult, potrivit extrasului din procesul verbal nr.14 al ședinței Comisiei speciale a Penitenciarului nr. 18 Brănești din data de 15.11.2022, Barschii Alexandr pe parcursul detenției nu a fost stimulat niciodată, și a fost sancționat disciplinar pentru încălcarea regimului de detenție. La fel s-a stabilit că condamnatul pe parcursul executării pedepsei nu a realizat activitățile obligatorii conform planului individual de resocializare, nu prezintă interes și nu dorește să participe la munca din cadrul penitenciarului și nu a realizat programul individual de executare a pedepsei.

Potrivit art. 171 al Codului de executare, (1) Principalele mijloace de corijare a condamnatului sînt: modul și condițiile de executare a pedepsei, munca social-utilă, munca educativă, instruirea profesională, învățământul general, influența exercitată de societate. (2) Mijloacele de corijare se aplică ținând-se cont de categoria infracțiunii, de personalitatea și comportamentul condamnatului, conform unui program individual și continuu.

La fel, conform art. 234 Cod de executare, (1) Condamnatul poate fi antrenat la muncă ținând-se seama de starea lui fizică și psihică constatată de către medic. (2) Condamnatul poate fi antrenat la munca social-utilă remunerată în producție, ținând-se cont de aptitudinile lui și, în măsura posibilității, de specialitate. (3) Condamnatul este obligat să execute munci neremunerate. Muncile neremunerate sînt lucrările de îngrijire și amenajare a penitenciarului și a teritoriului, de îmbunătățire a condițiilor de trai și medico-sanitare de deținere. La munca neremunerată condamnatul este, de regulă, antrenat în afara orelor de lucru, cel mult 2 ore pe zi, însă nu mai mult de 10 ore pe săptămînă. (4) Condamnații care au împlinit vîrsta de pensionare și condamnații cu dizabilități severe și accentuate sînt antrenați la muncă la dorință. (5) Lista lucrărilor și funcțiilor pentru exercitarea cărora este interzisă antrenarea condamnaților la pedeapsa închisorii, inclusiv a minorilor și femeilor, se stabilește de Guvern.

Subsecvent, instanța notează că art. 242 Cod de Executare stabilește că 1) În instituțiile penitenciare, munca educativă cu condamnații este direcționată spre familiarizarea lor cu valorile social-umane, respectarea legii, dezvoltarea deprinderilor social-utile, ridicarea conștiinței și nivelului lor cultural. (2) Pentru

realizarea procesului de educație și tratament aplicat condamnaților, administrația penitenciarului: a) aplică programe de formare ce vizează dezvoltarea personalității condamnatului, formarea deprinderilor și oferirea cunoștințelor ce îi vor permite să se reintegreze în societate; b) implementează programe psihosociale care vor condiționa schimbarea comportamentală pentru îmbunătățirea capacităților condamnaților și abordarea problemelor specifice care ar fi putut să influențeze comportamentul delincvent; c) desfășoară activități culturale și sportive pentru întărirea comportamentului prosocial; d) acordă asistență psihologică în scopul reabilitării psihosociale și reintegrării în societate a condamnaților; e) acordă asistență socială condamnaților în rezolvarea problemelor legate de situația lor socială sau viața personală; f) asigură desfășurarea activităților cu caracter religios; g) desfășoară și alte activități necesare în scopul reintegrării sociale a condamnaților. (3) Procesul de educație a condamnaților se desfășoară ținându-se cont de particularitățile individuale ale persoanei condamnatului, în urma evaluării complexe și prognozării comportamentului, utilizând-se forme individuale sau în grup în baza metodelor psihopedagogice. (4) Procesul de educație se efectuează diferențiat, întocmindu-se un plan individualizat de intervenție educativă. (5) Pentru organizarea muncii educative cu condamnații, administrația penitenciarului, cu concursul autorităților publice și asociațiilor obștești interesate, creează baza tehnico-materială respectivă.

Instanța de recurs apreciază că în cazul dat, ținând cont de faptul că condamnatul Barschii Alexandr *****, nu a fost implicat în activități necesare în scopul reintegrării sociale a condamnaților, nu participă la procesul de instruire și nici nu se implică în activitatea de educație, instanța conchide că concluzia comisiei penitenciare referitor la comportamentul negativ a condamnatului Barschii Alexandr ***** este una obiectivă, or, la întocmirea raportului de evaluare s-a studiat complet personalitatea condamnatului, a particularităților specifice, convingerilor, viziunilor, intențiilor acestuia pe perioada detenției.

Astfel instanță de recurs nu identifică temeiuri de a pune la îndoială aprecierii date de ofițerul responsabil din cadrul instituției penitenciare, la capitolul evaluării psihologice a deținutului, or executarea pedepsei privative de libertate este realizată anume sub supravegherea organului competent, care este instituția penitenciară prin intermediul personalului acestuia.

13. Subsidiar *din fișa de evaluare a riscurilor de recidivă a condamnatului, se constată o analiză a personalității condamnatului cu indicarea circumstanțelor de fapt ce au stat la baza concluziei adoptate, de către psiholog în concordanță cu normelor enunțate fiind expuse criteriile aprecierii, atitudinii condamnatului, în prezența unui proces dinamic de colectare, analiză şi interpretare a datelor. Or, din capitolul II al regulamentului- cadru prevede că* principiul după care se poate conduce o analiză comprehensivă a comportamentului este cel potrivit căruia

comportamentul trecut este un bun predictor al celui viitor. Tot aici Colegiul conchide că din fișa de evaluare a riscului de recidivă, este clar care este numărul total al factorilor criminogeni și protectivi, din care au fost selectați acei factori ce corespund doar condamnatului, iar din fișa prezentată instanței rezultă o analiză a evaluatorului, conform blanchetei obligatorii - Anexa nr. 1 la Metodologia privind evaluarea riscului de recidivă, care urma a fi anexată de către administrația penitenciarului şi examinată în cadrul ședinței de judecată.

Referitor la personalitatea condamnatului Barschii Alexandr *****, s-a stabilit că acesta anterior a fost judecat prin - sentința Judecătoriei Cahul din 15.08.2016 învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 362 alin.(1) CP i s-a stabilit pedeapsa cu închisoare pe un termen de 3 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, casată parțial prin Decizia Curții de Apel Cahul din 19.10.2016, și i se stabilește pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Prin urmare Colegiul penal apreciază că în cazul dat, ținând cont de faptul că condamnatul Barschii Alexandr *****, anterior a fost condamnat pentru infracțiuni săvârșite cu intenție, instanța conchide că concluzia comisiei penitenciare referitor că acesta prezintă risc de recidivă ridicat, este una justă și obiectivă, or, la întocmirea fișei de evaluarea riscului de recidivă, s-a studiat complet personalitatea condamnatului, a particularităților specifice, convingerilor, viziunilor, intențiilor acestuia pe perioada detenției.

Reieșind din cele invocate supra, instanța reține că, decizia Comisiei speciale a Penitenciarului nr. 18 Brănești din data de 15.11.2022 este una întemeiată, de vreme ce condamnatul este evaluat psihologic cu risc de recidivă ”*ridicat*” *și este caracterizat negativ* ceea ce contravine prevederilor art. 1 alin. (1) al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021, și denotă că, condamnatul nu întrunește condițiile pentru a-i aplicate prevederile legii în cauză.

În circumstanțele expuse supra, Colegiul penal apreciază critic argumentele condamnatului, or materialele prezentate nu confirmă temeinicia acestora.

În continuare, instanța de recurs consideră că fiecare cerere privind aplicarea amnistiei trebuie examinată individual potrivit particularităților deținutului evaluat. Această procedură trebuie aplicată la faza de examinare de către comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, cât și la faza de examinare a demersului în instanța de judecată. În acest sens, comisia specială trebuie să aloce timp suficient fiecăruia dintre deținuți să-și susțină poziția în fața organului colegial, să motiveze cererea de aplicare a amnistiei, să prezinte informații și probe pe care le consideră relevante în coraport cu normele de drept indicate supra.

În acest context, Colegiul penal reiterează că instanța de fond corect a stabilit

că cererea condamnatului Barschii Alexandr privind aplicarea prevederile Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova este neîntemeiată.

Respectiv, instanța de fond justificat a reținut că, condamnata nu întrunește cerințele art. 1 alin. (1) din Legea privind amnistia, pentru aplicarea actului de amnistie, or comisia specială a Penitenciarului nr. 18 Brănești, a refuzat înaintarea demersului privind aplicarea prevederile Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova în privința condamnatului din motiv că a fost stabilit *riscul de recidivă „ridicat și fiind caracterizat negativ”.*

Colegiul penal conchide că, refuzul emis de Comisia specială a Penitenciarului nr. 18 Brănești din data de 15.11.2022 este unul temeinic și conform atât situației condamnatului, cât și legislației în vigoare, or în condițiile în care persoana condamnată este caracterizată *negativ* pe parcursul executării pedepsei, şi inclusiv este evaluat psihologic ca prezentând *risc de recidivă ridicat*, în privința acesteia nu pot fi aplicate prevederile Legii privind amnistia, așa cum acesta nu întrunește cumulativ cele două condiții obligatorii.

14. În final, instanța de recurs consideră relevantă și jurisprudența CtEDO în materie de amnistie, potrivit căreia Curtea reiterează că amnistiile și grațierile sunt, în esență, o chestiune a dreptului intern al Statelor membre și că, în principiu, ele nu sunt contrare dreptului internațional, cu excepția cazurilor în care se aplică la fapte care constituie încălcări grave ale drepturilor fundamentale ale omului. Cu toate acestea, ea consideră că agresiunea constituie o încălcare gravă a dreptului la integritatea fizică și psihică și că acordarea amnistiei unuia dintre autorii acestei agresiuni, având în vedere circumstanțele particulare ale cauzei, este susceptibilă să contravină obligațiilor impuse Statului reclamat în sensul Articolelor 3 din Convenție (*Cauza E.G. vs Moldova, par. 44*).

Totodată, Curtea a hotărât că ar fi contrar obligațiilor care îi revin statului în temeiul art. 2 și 3 din Convenție să amnistieze fapte de omor sau de rele tratamente săvârșite împotriva unor civili și a constatat existența unei tendințe tot mai mari, în dreptul internațional, de a se considera inacceptabilă amnistierea unor încălcări grave ale drepturilor omului (*Cauza Marguš împotriva Croației (MC), pct. 122-141*).

Deci, contrar alegațiilor recurentului, Colegiul penal menționează că la examinarea cererii înaintate de condamnatul Barschii Alexandr privind examinarea posibilității aplicării Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021 în privința sa, instanța de fond nu a comis careva erori, iar încheierea contestată este una justificată și motivată.

Prin urmare, argumentele instanței de fond la adoptarea soluției în cauză, în virtutea corectitudinii lor şi pentru a evita repetări inutile sunt acceptate şi de instanța de recurs, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza *Albert vs. România din 16.02.2010*, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deşi obligă instanțele să îşi motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurkvs Olanda, 19 aprilie 1994*, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însuşirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

În situația în care instanța de fond şi-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de apel poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță. (*Garcia Ruis contra Spaniei, Hei le contra Finlandei*)

Astfel, Colegiul penal menționează că, motivarea hotărârii este un proces de analiză şi sinteză a actelor şi lucrărilor dosarului, care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor amănunțit, atât timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu şi sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărârii penale, aşa cum s-a procedat, de altfel, în cauza de față.

Reieşind cele invocate instanța constată că, faptele menționate constituie o omitere a prevederilor art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului: ”Convenția impune obligația oricărei instanțe de a indica suficient de clar motivele pe care s-a sprijinit. Această exigență, care contribuie la garantarea respectării principiului bunei administrări a justiției, nu poate fi întotdeauna înțeleasă că impunând formularea unui răspuns detaliat pentru fiecare argument al părților. Instanțele naționale sunt obligate să-și motiveze deciziile, ceea ce nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat la fiecare argument, dar ca o obligație de a se pronunța asupra problemelor cele mai importante ridicate în speță”, a se vedea în acest sens cauza *(Ruiz Torija şi Hiro Balani împotriva Spaniei, hotărârea din 9 decembrie 1994, sau Grigore Vlasia Vasilescu împotriva României, hotărârea din 6 iunie 2006*).

Din interpretarea art.6 CEDO, pronunțarea de către instanță a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligația instanței de judecată de a se expune în hotărârile emise asupra tuturor cerințelor pricinii, precum și asupra argumentelor invocate de către intimat întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz, 26).

Față de lucrul judecat de primă instanță, Colegiul penal constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului argumentelor primei instanțe. În cazul în care instanța de fond și-a motivat soluția luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează concluziile sale, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță.

15. Prin urmare, având în vedere cele menționate, Colegiul penal consideră întemeiată concluzia instanței prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea condamnatului Barschii Alexandr, cu privire la aplicarea actului de amnistie în temeiul Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, motiv pentru care Colegiul penal respinge ca fiind nefondat recursul declarat de către condamnatul Barschii Alexandr, or cererea de recurs declarată nu conține nici unul din temeiurile prevăzute de art. 444 din Codul de procedură penală, pentru atacarea hotărârilor cu recurs, pentru a se repara erorile de drept, fiind indicat doar dezacordul cu hotărârea contestată, cerințele înaintate nefiind motivate prin careva argumente plauzibile, cu menținerea încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 28 februarie 2023 fără modificări.

16. În conformitate cu prevederile art. 469 - 471 Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, -

D E C I D E:

Respinge ca nefondat recursul condamnatului Barschii Alexandr și menține fără modificări încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 28 februarie 2023, privindu-l pe Barschii Alexandr.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecător Iurie Iordan

judecător Elena Cojocari

judecător Marcel Juganari